

Janusz Korczak

Janusz Korczak (1878-1942), twórca oryginalnego systemu wychowania zakładowego, specyficznym pojmował kierowniczą rolę wychowawcy w procesie wychowania. Można by go nazwać prekursorem wysuwanej obecnie idei współpartnerstwa młodzieży w wychowaniu i pracy. W systemie wychowawczym „opartym na szeroko pojętej samorządności i demokratycznych zasadach współżycia dzieci i pracowników” wychowawca był współtowarzyszem życia dzieci.

Korczak wychodził z założenia, że wychowawcą nie może być człowiek, który nie posiada autorytetu moralnego, nie jest lubiany i szanowany przez wychowanków. Stosunki wychowawcy z wychowankami według Korczaka powinny układać się na zasadzie porozumienia i dwustronnie obowiązującej umowy. Poznanie dziecka uznawał Korczak za podstawowy obowiązek wychowawczy i żądał od niego badawczej postawy względem dziecka, uważając ją za warunek miłości rozumnej oraz głębszego zainteresowania losem wychowanka. Od wychowawcy żądał także szacunku dla dzieci, rozumienia ich potrzeb, przeżyć oraz stanów psychicznych.

System pedagogiczny Korczaka, w którym miłość do dziecka odgrywała tak ważną rolę, opierał się na podstawach naukowych. Podobnie jak Owidiusz Dorcoły, był Korczak jednocześnie lekarzem i pedagogiem. Medycynie zawdzięczał technikę badawczą i dyscyplinę naukowego myślenia. Pisał: „Jako lekarz, stwierdzam objawy: widzę wysypkę na skórze, słyszę kaszel, czuję wzniesienie ciepłoty, powonieniem ustalam zapach acetonu z ust dziecka. Jako wychowawca mam również objawy: uśmiech, śmiech, rumieniec. Płacz, ziewnięcie, okrzyk, westchnienie. Jak bywa kaszel suchy, wilgotny i duszny, tak bywa płacz łzami, łkaniem i prawie bez łez. Objawy ustalam bez gniewu”.

Metodą obserwacji klinicznej posługiwał się Korczak jako lekarz i jako wychowawca, a w gruncie rzeczy i jako psycholog.

System pedagogiczny Korczaka spotyka się najczęściej z najwyższym uznaniem, nadziei ze słowami krytyki. Uznanie to między innymi tak wyraził Stefan Wołoszyn: „zasięg i siła moralnego i wychowawczego wpływu dzieła życia Janusza Korczaka nie tylko nie zamknęły się wraz z jego życiem, ale dzieło to w dalszym ciągu żyje wśród nas, promienieje pięknem i dobrem z jego systemu pedagogicznego ukazuje wielkość czynu Starego Doktora”.

Okazało się, że system pedagogiczny, który dobro dziecka, dobro wychowanka ma na względzie, dobrze wytrzymuje konfrontacje z innymi systemami. Tak więc system Korczaka znalazł zastosowanie w Polsce, w Izraelu i w wielu innych krajach. Ma on swoją wartość nie tylko dla wychowania w domu dziecka, jeśli nawet nie jako całość, to przynajmniej w tych jego elementach, które mają ponadczasowe walory.

Janusz Korczak to postać wyjątkowa w dziejach polskiej, ale i obcej myśli pedagogicznej.

Januszowi Korczakowi zawdzięcza pedagogika polska i światowa nowe odkrycie dziecka. Rousseau i Tołstoj, sławni zwolennicy teorii swobodnego wychowania, mniemali, że dziecko jest idealną i doskonałą istotą, która uległa złym wpływom otoczenia społecznego. Korczak natomiast sądził, że dziecko już jest człowiekiem, ze swymi dobrymi i złymi właściwościami i z tego wyprowadził wszystkie konsekwencje dla swego systemu pedagogicznego.

[J. Korczak, Wybór pism pedagogicznych. Warszawa 1958, T. I s. 176; S Wołoszyn, Korczak. Warszawa 1978 s. 9]

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.